

VÅR REFERANSE

DERES REFERANSE

DATO

23.02.2023

Tilsynsrapport - vedtak

1. Sakens bakgrunn

Finanstilsynet varslet i brev 17. februar 2022 om at det 9. mars 2022 ville bli gjennomført tilsyn med det godkjente regnskapsselskapet [REDAKTERT] og daglig leder i selskapet. På grunn av sykdom ble tilsynet først avholdt 11. mai, og en oppsummeringssamtale etter tilsynet ble avholdt 29. juni. Tilsynet ble gjennomført via videosamtaler.

Regnskapsselskapet hadde i 2020 en omsetning på ca. kr 2,6 mill. [REDAKTERT] eier alle aksjene i selskapet. Dette selskapet eies 100 % av en medarbeider i [REDAKTERT]. Det er to ansatte i selskapet.

Formålet med Finanstilsynets tilsyn var å kontrollere om selskapets organisering, rutineopplegg og intern kontroll er i samsvar med regnskapsførerlovgivningen, herunder god regnskapsføringsskikk. Også etterlevelsen av regnskapsloven, bokføringsloven og annen relevant lovgivning ble kontrollert. Tilsynet dekket i tillegg regnskapsselskapets oppfyllelse av pliktene etter hvitvaskingslovgivningen.

Dersom regnskapsselskaper gjør en forsvarlig vurdering av de ulike risikoene i virksomheten og følger opp disse, vil det bidra til å sikre en hensiktsmessig og betryggende virksomhet. Finanstilsynet kontrollerte derfor om det er gjort en risikovurdering som er tilpasset virksomheten, at risikoene er håndtert på en forsvarlig måte og at rapportering har skjedd, jf. forskrift om risikostyring og internkontroll.

Finanstilsynets tilsyn avdekket omfattende og alvorlige mangler i regnskapsselskapet. Manglens art og omfang er av en slik karakter at Finanstilsynet mener at selskapets godkjenning som regnskapsselskap skal kalles tilbake. Varsel om vedtak om tilbakekall av godkjenningen som regnskapsselskap ble derfor sendt i brev datert 25. oktober 2022. Selskapet fikk anledning til å kommentere både faktum, regelverk og de vurderingene Finanstilsynet la til grunn. Finanstilsynet har ikke mottatt kommentarer til varselet.

Ny regnskapsførerlov trådte i kraft fra 1. januar 2023. Vedtak som fattes, vil bli fattet med hjemmel i den nye loven. Fra 1. januar 2023 trådte det også i kraft en ny bransjefastsatt standard for "god regnskapsføringsskikk" (GRFS). På tidspunktet for tilsynet, og da de kontrollerte regnskapsoppdragene ble utført, gjaldt den tidligere regnskapsførerloven og den tidligere GRFS, og det er derfor det regelverket som ligger til grunn for Finanstilsynets vurderinger og konklusjoner i

FINANSTILSYNET

Revierstredet 3
Postboks 1187 Sentrum
0107 Oslo

Telefon 22 93 98 00

post@finansilsynet.no
www.finansilsynet.no

Saksbehandler

Wenche Falch-Hennum
Dir. tf 22 93 97 12

denne saken. Finanstilsynet bemerker likevel at det som er avdekket i tilsynssaken er pliktbrudd også etter ny regnskapsførerlov og ny GRFS.

Etter den nye loven har alle godkjente regnskapsførere tittelen "statsautorisert regnskapsfører", tidligere autorisert regnskapsfører. Selskaper med godkjenning fra Finanstilsynet betegnes som "regnskapsselskaper", tidligere regnskapsførerselskaper. For enkelthets skyld har Finanstilsynet benyttet de nye begrepene også i omtalen av forhold før ny lov trådte i kraft.

2. Rettslig grunnlag

Hjemmel for vedtak om tilbakekall av godkjenning som regnskapsselskap er regnskapsførerloven av 16. desember 2022 nr. 90 § 6-2 første ledd bokstav a og b. Bestemmelsen lyder:

"§ 6-2. Tilbakekall og suspensjon av godkjenningen som regnskapsselskap

Finanstilsynet kan kalle tilbake godkjenningen hvis et regnskapsselskap

a. ikke lenger oppfyller vilkårene i § 2-2 eller

b. anses uskikket fordi regnskapsselskapet har overtrådt sine plikter etter lov og forskrifter og overtredelsen er grov eller flere overtredelser til sammen er grove."

Paragrafen er i det vesentlige en videreføring av tilbakekallsbestemmelsen i den tidligere regnskapsførerloven, og tilsvarer tilbakekallsbestemmelsen i revisorloven¹. Forarbeidene til den tidligere regnskapsførerloven og forarbeidene til gjeldende revisorlov, er av betydning ved anvendelsen av hjemmelen for tilbakekall av godkjenningen som regnskapsselskap i den nye regnskapsførerloven. Også forvaltningspraksis og rettspraksis knyttet til den tidligere loven vil derfor være av betydning.

I denne saken foreligger to grunnlag for å tilbakekalle selskapets godkjenning som regnskapsselskap, henholdsvis økonomiske forhold og overtredelse av regnskapsselskapets plikter.

2.1. Økonomiske forhold

Den tidligere regnskapsførerloven § 6 første ledd nr. 3 lød:

"§ 6. Regnskapsførerselskaper – vilkår for autorisasjon

Autoriserte regnskapsførerselskaper skal:

...

3. være økonomisk vederheftig."

Krav til selskapets økonomi følger også av den nye regnskapsførerloven § 2-2 første ledd bokstav b, som lyder:

"§ 2-2 Regnskapsselskap

Finanstilsynet gir godkjenning som regnskapsselskap til selskap eller annen juridisk person

...

b. som er i stand til å oppfylle sine forpliktelser etter hvert som de forfaller..."

I henhold til tidligere regnskapsførerlov, som gjaldt på tidspunktet da varsel om tilbakekall ble sendt, var økonomisk vederheftighet et vilkår for å inneha godkjenning som regnskapsselskap. Kravet om økonomisk vederheftighet innebar at regnskapsselskapet enten er i stand til å oppfylle

¹ Revisorloven § 14-2

sine forpliktelser etter hvert som de forfaller eller at verdien av eiendelene overstiger forpliktelsene. Dersom vilkåret om økonomisk vederheftighet ikke var oppfylt, skulle Finanstilsynet kalle tilbake autorisasjonen som regnskapsførererselskap, jf. regnskapsførerloven § 7 andre ledd.

I henhold til gjeldende regnskapsførerlov § 2-2 første ledd bokstav b er det en forutsetning for godkjenning som regnskapsselskap at selskapet er i stand til å oppfylle sine forpliktelser etter hvert som de forfaller. Dersom vilkåret om likviditet ikke er oppfylt, kan Finanstilsynet kalle tilbake godkjenningen som regnskapsselskap, jf. regnskapsførerloven § 6-2 første ledd bokstav a.

Bakgrunnen for krav om likviditet og vederheftighet er at en ordnet økonomi har stor betydning for tilliten til regnskapsselskapet, og for bl.a. at regnskapsselskapet ikke skal være i en situasjon der det blir presset til å påta seg flere oppdrag enn det som kan håndteres på en forsvarlig måte, eller til å misbruke sin posisjon som regnskapsselskap for urettmessig å skaffe seg økonomiske fordeler fra oppdragsgivere eller andre.

I varselet om tilbakekall konstaterte Finanstilsynet at manglende økonomisk vederheftighet var et selvstendig grunnlag for å tilbakekalle selskapets godkjenning som regnskapsselskap, som kom i tillegg til grunnlaget om overtredelse av regnskapsselskapets plikter. Finanstilsynet mener at det samme gjelder likviditetskravet etter gjeldende regnskapsførerlov.

2.2 Om overtredelse av regnskapsselskapets plikter

Et vilkår for tilbakekall etter regnskapsførerloven § 6-2 første ledd bokstav b er at det foreligger overtredelser av regnskapsselskapets plikter etter lov eller forskrift. Også overtredelser av annen lovgivning enn regnskapsførerlovgivningen vil kunne danne grunnlag for vedtak om tilbakekall av godkjenningen². Det er uten betydning om pliktbruddene kan føre til overtredelsesgebyr eller straff.

2.3 Om overtredelsen er grov

Utfra omtalen i forarbeidene til gjeldende revisorlov³ skal Finanstilsynet, i vurderingen av om en overtredelse er grov, legge vekt på hvor grunnleggende og sentrale de overtrådte bestemmelsene er for kvaliteten i regnskapsføringen og yrkesutøvelsen for øvrig. Dersom lovbruddet har fått konsekvenser for andre, skal dette tillegges vekt i vurderingen av om forholdet er grovt. Det kan imidlertid være alvorlige feil og mangler i oppdragsutførelsen selv om regnskapet er riktig.

Finanstilsynets konklusjoner om at en overtredelse er grov bygger på en konkret vurdering, som fremkommer i punktene 3.1 – 3.3. En nærmere omtale av vilkåret om grov overtredelse er også inntatt i punkt 4.1.

2.4 Om flere overtredelser som til sammen er grove

Etter gjeldende regnskapsførerlov kan tilbakekall også vedtas på bakgrunn av flere overtredelser av regnskapsselskapets plikter dersom overtredelsene til sammen er grove. Lovteksten reflekterer det som har vært forvaltningspraksis, både etter regnskapsførerloven fra 1993 og revisorloven fra 1999.

Enkelte av de overtredelsene som Finanstilsynet har konkludert med er grove i denne saken bygger på en samlet vurdering av flere overtredelser.

---

² NOU 2017:15, side 269

³ NOU 2017:15, side 269

Forvaltningspraksis innebærer også at vedtak om tilbakekall kan fattes selv om regnskapsselskapet eller revisjonsselskapet, eller noen som handler på selskapets vegne, ikke tidligere er gjort oppmerksom på overtredelsene. Denne forvaltningspraksisen har støtte både i forarbeidene og i rettspraksis⁴, og videreføres i Finanstilsynets vurdering av om det skal falles vedtak om tilbakekall etter ny regnskapsførerlov.

3. Finanstilsynets tilsyn

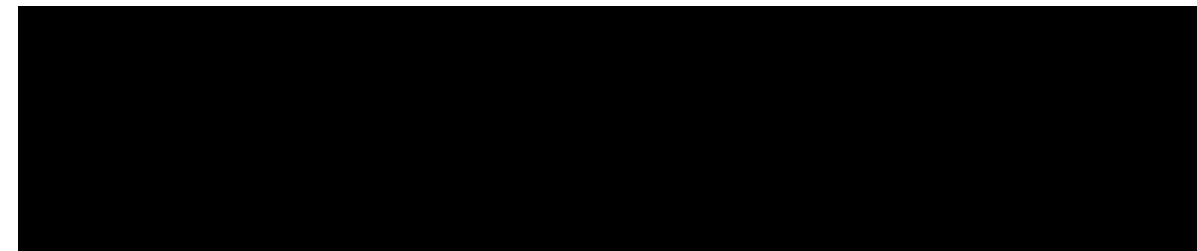
Tilsynet avdekket feil og mangler i oppfyllelsen av lovkrav på en rekke sentrale områder. Dette omfatter både lovkrav som gjelder virksomhetsstyringen i selskapet, etterlevelse av hvitvaskingsregelverket og krav som gjelder for utføringen av regnskapsoppdrag. Regnskapsselskapet, som er part i oppdragsavtalene, har et selvstendig ansvar for at regnskapsoppdragene utføres i samsvar med lovgivningen, i tillegg til det ansvaret som påhviler den statsautoriserte regnskapsføreren som er utpekt som daglig leder og oppdragsansvarlig.

I de etterfølgende punktene beskrives de feil og mangler som ble avdekket under tilsynet. Brudd på lovkrav i regnskapsselskapet er omtalt i punkt 3.1. Brudd på hvitvaskingsregelverket er omtalt i punkt 3.2. Brudd på lovkrav som gjelder utførelsen av regnskapsoppdrag er omtalt i punkt 3.3.

3.1 Virksomhetsstyringen i regnskapsselskapet

3.1.1 Selskapets økonomiske situasjon

Forut for tilsynet ble det innsendt skatteattest som viste at regnskapsselskapet per 7. mars 2022 skyldte offentlige avgifter som fordelte seg som følger:

Det ble opplyst under tilsynet at regnskapsselskapet har hatt en krevende periode med anstrengt likviditet i forbindelse med koronapandemien. Regnskapsselskapet har benyttet seg av adgangen til å søke om utsettelse av skatteinnbetalinger for å avhjelpe konsekvensene av Covid-19-utbruddet, og har fått utsettelse med innbetalinger til 31. desember 2022.

Nedbetalingsavtale og dokumentasjon på at avdragene er betalt som forutsatt ble etterspurt under tilsynet, uten at slik dokumentasjon er mottatt fra regnskapsselskapet. Selskapets revisor har imidlertid innberettet [redacted] til Finanstilsynet i e-post 19. september 2022 og har vedlagt e-posten et nummerert brev [redacted] som er sendt regnskapsselskapet 15. september 2022. Revisors innberetning er gjort i medhold av finanstilsynslovens § 3a, og det fremgår av brevet at regnskapsselskapet er informert om den plikten revisor har til å innrapportere forhold til Finanstilsynet som revisor avdekker ved sin revisjon og som kan være av betydning for selskapets konsesjon.

Finanstilsynet siterer fra punktet i brevet om [redacted]

⁴ Ot. prp. nr. 75 (1997-98) side 112-113 og Borgarting lagmannsretts dom LB-2013-169851, side 8.

[REDACTED]

Finanstilsynet har innhentet underretning om gjennomført utleggsforretning datert 23. august 2022. Dokumentet viser følgende krav:

[REDACTED]

Ovennevnte viser at restansene for arbeidsgiveravgift, forskuddstrekk og renter/gebyr har økt i perioden fra 7. mars til 23. august 2022. Ettersom Finanstilsynet ikke har mottatt dokumentasjon på nedbetalingsavtale og betalte avdrag for skyldig merverdiavgift som forespurt, legger Finanstilsynet til grunn at skyldig beløp i merverdiavgift heller ikke er nedbetalt som forutsatt.

Finanstilsynet har videre innhentet årsregnskapet for regnskapsselskapet for 2021, herunder revisors beretning. Under punktet [REDACTED]

Under punktet [REDACTED]

Etter at varsel om tilbakekall ble sendt, har selskapets revisor på nytt innberettet selskapet til Finanstilsynet i e-post mottatt 22. desember 2022 og har vedlagt e-posten et nummerert brev [REDACTED] som er sendt regnskapsselskapet 15. desember 2022.

Finanstilsynet siterer deler av brevets innhold: [REDACTED]

Det fremkommer av revisors beretning for årsregnskapet 2021 og nummererte brev at deler av selskapets egenkapital er tapt og at det er vesentlig usikkerhet knyttet til fortsatt drift. Når dette er tilfellet og når selskapet i tillegg ikke har betalt sine skatte- og avgiftsforpliktelser ved forfall, med den konsekvens at det er gjennomført utleggsforretning, mener Finanstilsynet at selskapet verken er i stand til å betale sine forpliktelser etter hvert som de forfaller eller har verdier som overstiger

forpliktelsene. Dette underbygges av at revisor har varslet egenfratredden fordi selskapet ikke har gjort tilstrekkelig oppfølging av punktene som fremkom av nummerert brev [REDACTED] herunder oppfølgingen av forutsetningen om fortsatt drift.

Når dette er tilfellet, kan Finanstilsynet kalle tilbake selskapets godkjenning som regnskapsselskap, jf. regnskapsførerloven § 6-2 første ledd bokstav a, jf. § 2-2 første ledd bokstav b. Det samme gjaldt etter tidligere regnskapsførerlov § 6 første ledd nr. 3, jf. § 7 andre ledd.

3.1.2 Betaling av offentlige avgifter

Folketrygdloven § 23-2 angir at arbeidsgiver skal betale arbeidsgiveravgift av lønn og annen godtgjørelse for arbeid og oppdrag i og utenfor tjenesteforhold som han plikter å innrapportere. Opplysninger om beregnet avgift og grunnlaget for beregningen av arbeidsgiveravgift for hver kalendermåned skal leveres etter reglene i a-opplysningsloven. Det følger videre av skattebetalingsloven § 10-10 (1) at arbeidsgiveravgift for de to foregående kalendermånedene forfaller til betaling hver 15. januar, 15. mars, 15. mai, 15. juli, 15. september og 15. november.

Skatteforvaltningsforskriften § 8-3-10 angir at leveringsfrist for skattemelding for merverdiavgift er én måned og ti dager etter utløpet av hver oppgavetermin. Det følger videre av skattebetalingsloven § 10-30 (1) at merverdiavgift for en periode forfaller til betaling samme dag som det skal leveres skattemelding til skattekontoret.

Som omtalt i punkt 3.1.1 har regnskapsselskapet ikke overholdt fristene for betaling av offentlige avgifter i en lengre periode. Forholdene er brudd på folketrygdloven § 23-2, skattebetalingsloven §§ 10-10 (1) og 10-30 (1). Finanstilsynet anser det som grovt brudd på regnskapsselskapets plikter.

3.1.3 Plikter etter aksje- og regnskapsloven

Innen seks måneder etter utgangen av hvert regnskapsår skal selskapet avholde ordinær generalforsamling, hvor blant annet årsregnskapet skal godkjennes, jf. aksjeloven § 5-5.

Det ble opplyst under tilsynet at det er avholdt et styremøte 15. desember 2021 hvor regnskapsselskapets risikostyring og internkontroll ble gjennomgått. Det er ikke avholdt styremøter hvor årsregnskapet for 2020 er fastsatt eller underskrevet, jf. regnskapsloven § 3-5. Det er heller ikke avholdt generalforsamling hvor regnskapet er godkjent, slik aksjeloven § 5-5 krever.

Det følger av regnskapsloven § 3-1 tredje ledd at regnskapspliktige skal fastsette årsregnskapet innen seks måneder etter regnskapsårets slutt. Det følger videre av regnskapsloven § 8-2 første ledd at årsregnskapet skal sendes Regnskapsregisteret innen en måned etter fastsetting av årsregnskapet (31. juli).

Ved kontroll mot Regnskapsregisteret fremgår at årsregnskapet for 2021 for [REDACTED] ble registrert mottatt av Regnskapsregisteret først 19. september 2022. Frist for innsendelse til Regnskapsregisteret var 31. juli 2022. Gjennomgang av kunngjøringer i Brønnøysundregistrene viser at regnskapsselskapets årsregnskap for 2018 også ble innsendt for sent i forhold til fristen ved at det først ble innsendt 6. november 2019.

Finanstilsynet konstaterer at det foreligger brudd på regnskapsselskapets plikter etter aksjeloven § 5-5 og regnskapsloven §§ 3-1 tredje ledd og 8-2 første ledd. Finanstilsynet anser bruddet som grovt.

3.1.4 Risikostyring og internkontroll

Regnskapsforetak er underlagt forskrift om risikostyring og internkontroll av 22. september 2008 § 1 nr. 9 (nr. 10 før 1. januar 2023). Forskriften krever at vesentlige risikoer identifiseres, håndteres og rapporteres slik som forutsatt.

Regnskapsselskapet har utarbeidet følgende dokumenter som er benyttet for å vurdere internkontrollen og risikostyringen i selskapet:

- [REDACTED]
- "Vurdering av hva som er virksomhetskritiske risikoområder"

Begge dokumentene er datert 15. desember 2021 og det ble opplyst at de gjaldt for 2021. De fremlagte dokumentene er basert på en mal fra Regnskap Norge. Det er i sistnevnte dokument identifisert 57 risikoområder innenfor områdene [REDACTED]

[REDACTED] Samtlige identifiserte risikoer er vurdert til å ha lav sannsynlighet for at de inntreffer. Det er enkelte kommentarer knyttet til noen av områdene, men det er ikke vurdert om det for noen av områdene skal iverksettes tiltak for å redusere risikoen.

Den fremlagte risikovurderingen fremstår som lite tilpasset virksomheten. Dette understøttes av de feil og mangler som ble avdekket under tilsynet. Etter Finanstilsynets syn har risikovurderingene ikke virket etter sin hensikt og ikke vært egnet til å hindre feil og mangler. Finanstilsynet legger til grunn at dersom det hadde blitt foretatt en mer kritisk gjennomgang av selskapets egne forhold og oppdragsutførelse, ville de svakheter og mangler som ble avdekket under tilsynet blitt identifisert. Finanstilsynet mener på denne bakgrunn at det ikke er foretatt en forsvarlig risikovurdering i regnskapsselskapet.

Det foreligger brudd på plikter etter risikostyringsforskriften §§ 6, 7 og 8 som regnskapsselskapet ved dets ledelse er ansvarlig for. Finanstilsynet anser dette også som et brudd på selskapets plikter som godkjent regnskapsselskap.

3.1.5 Rutiner for utførelse av regnskapsoppdrag

En vesentlig risiko i en regnskapsførervirksomhet er at oppdrag ikke utføres i samsvar med regnskapsførerloven. Etablering av rutiner for hvordan regnskapsoppdragene skal utføres er et helt sentralt tiltak for å redusere denne risikoen. For å sikre at dette tiltaket iverksettes, er plikten til å etablere rutiner tatt inn i loven gjennom kravet i regnskapsførerloven § 2 andre ledd om god regnskapsføringsskikk, jf. GRFS punkt 2.1 Rutiner og intern kontroll. Rutinene skal være skriftlige hvis dette er viktig for sikre etterlevelse av regelverket/gjennomføringen. Kravet til skriftlige rutiner må vurderes i lys av blant annet virksomhetens størrelse og kompleksitet, og også regnskapsselskapets eventuelle begrunnelse for hvorfor skriftlige rutiner ikke er nødvendige. Det er regnskapsselskapet eller statsautorisert regnskapsfører som må sannsynliggjøre at kravet til rutiner er oppfylt.

At det foreligger rutiner som viser hvordan oppdragene tenkes utført og kontrollert internt i selskapet, er videre nødvendig for at Finanstilsynet og andre skal kunne danne seg et bilde av hvordan oppdragsutførelsen skjer i regnskapsførervirksomheten, og for at eksterne kontroller skal være hensiktsmessige og effektive. En kontroll av oppdragsutførelsen mot foreliggende rutiner, vil være et tiltak som bidrar til å sikre etterlevelsen av regnskapsførerlovens krav.

Dersom det benyttes medarbeidere som ikke er statsautoriserte regnskapsførere i oppdragsutførelsen, vil gode rutiner for hvordan oppdraget skal utføres og hvilke kontroller som skal gjennomføres, være svært viktig.

Finanstilsynets tilsyn avdekket manglende eller mangelfulle rutiner på flere sentrale områder, herunder at det ikke var utarbeidet tilstrekkelige hvitvaskingsrutiner, ikke rutine for overordnet intern kontroll på oppdragsnivå og ikke rutine for hvordan regnskapsføringen for eksterne oppdragsgivere skal gjennomføres, herunder avstemmingsarbeidet. At det mangler skriftlige rutiner på disse helt sentrale områdene, er alvorlig. Fravær av rutiner blir enda mer alvorlig når Finanstilsynets stikkprøvekontroll på enkeltoppdrag avdekket alvorlige feil og mangler i alle oppdrag, jf. punkt 3.3.

Finanstilsynet legger til grunn at det ikke er etablert hensiktsmessige rutiner i regnskapsselskapet. Når regnskapsselskapet ikke har rutiner som sikrer at oppdragsgivers interesser ivaretas på en forsvarlig måte, foreligger det brudd på regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS punkt 2.1.

3.1.6 Kapasitet

Det følger av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS punkt 2.5 at regnskapsførervirksomheten skal ha tilstrekkelig kapasitet til å utføre sine oppdrag i samsvar med oppdragsavtaler og krav gitt i eller i medhold av lov. Videre skal regnskapsførervirksomheten vurdere sin kapasitetsmessige sårbarhet og eventuelt iverksette tiltak slik at oppdragsgivere og egen virksomhet blir minst mulig skadelidende ved situasjoner hvor kapasiteten er lavere enn normalt.

Det ble opplyst under tilsynet at det er kapasitetsproblemer i selskapet og at det skal inngås et samarbeid med en annen person for å bistå med oppdragsansvaret. Det fremgår også av regnskapsselskapets kvalitetssikringssystem at et enkeltpersonforetak er valgt som samarbeidspartner. Finanstilsynet vil til dette bemerke at innehaver av enkeltpersonforetaket fikk tilbakekalt sin godkjenning som statsautorisert regnskapsfører etter tilsyn fra Finanstilsynet i 2019. Vedtaket trådte i kraft 1. juni 2022. Konsekvensen av dette er at vedkommende ikke lenger har anledning til å påta seg regnskapsføring for andre i næring eller være oppdragsansvarlig regnskapsfører. Denne samarbeidsordningen vil dermed ikke kunne avhjelpe kapasitetssituasjonen med oppdragsansvarlige i regnskapsselskapet.

Det ble under tilsynet avdekket mangler knyttet både til krav til selskapet og i utførelsen av regnskapsoppdrag. Finanstilsynet legger dermed til grunn at driften i selskapet ikke er ivaretatt på en forsvarlig måte, herunder at det ikke er iverksatt tiltak som sikrer at regnskapsføringen for oppdragsgiverne skjer i samsvar med de krav som følger av regnskapsførerloven og god regnskapsføringsskikk. Det foreligger brudd på regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS punkt 2.5.

3.1.7 Registrering i Enhetsregisteret

Det følger av regnskapsførerforskriften § 3-1 første ledd at regnskapsfører skal se til at det blir sendt melding til Enhetsregisteret når regnskapsfører påtar seg oppdrag og ved opphør av oppdrag.

Forut for tilsynet ble det innsendt liste som viste at regnskapsselskapet har 41 regnskapsoppdrag. Kundeliste som Finanstilsynet innhentet fra Enhetsregisteret i forkant av tilsynet viste at selskapet er registrert som regnskapsfører for 123 oppdrag. Det ble opplyst under tilsynet at kundeporteføljen til den nevnte samarbeidspartneren er blitt overført til [REDACTED] uten at oppdragene formelt er overtatt av regnskapsselskapet. I tillegg er flere oppdragsgivere som tidligere har vært oppført på det enkeltpersonforetaket daglig leder tidligere hadde drevet, blitt overført til [REDACTED] uten

at dette formelt er overtatt. Disse fremgikk heller ikke av den oversikten regnskapsselskapet oversendte til Finanstilsynet i forkant av tilsynet.

Mangelfull eller ikke korrekt registrering av nye oppdrag og manglende avregistrering av opphørte oppdrag er en overtredelse av regnskapsførerforskriften § 3-1 første ledd. Finanstilsynet konstaterer at det ikke er iverksatt rutiner i regnskapsselskapet som sikrer at forskriftskravet blir oppfylt. Finanstilsynet anser dette som et brudd på selskapets plikter.

3.1.8 Dokumentasjon av medgått tid

Det følger av bokføringsforskriften § 5-14 at bokføringspliktige som utfører tjenester hvor vederlaget er basert på medgått tid, for hver eier og ansatt skal dokumentere utførte timer. Timene skal spesifiseres per dag fordelt på intern tid og på de enkelte kunder eller oppdrag. Dokumentasjonen skal være utarbeidet senest innen utløpet av den etterfølgende måned. Med intern tid menes timer brukt på arbeidsoppgaver som ikke kan henføres til kunder eller oppdrag. Dette gjelder også for oppdrag hvor det er avtalt fast pris.

Det ble opplyst under tilsynet at medgått tid registreres i PowerOffice, men at det ikke registreres medgått tid for de oppdragsgiverne som har fast pris på oppdraget. Det ble videre opplyst om at heller ikke intern tid blir registrert.

Mangelfull registrering av medgått tid er en overtredelse av bokføringsforskriften § 5-14.

3.2 Etterlevelse av hvitvaskingsregelverket

Statsautoriserte regnskapsførere er underlagt hvitvaskingslovgivningen og har en viktig rolle i bekjempelsen av hvitvasking og terrorfinansiering blant annet på grunn av innsikt i sine kunders økonomiske transaksjoner.

Rapporteringspliktige skal gjennomføre en virksomhetsinnrettet risikovurdering hvor blant annet egen virksomhet, virksomhetens produkter, tjenester og kundeforhold, type kunder og geografiske forhold skal tas i betraktning, jf. hvitvaskingsloven § 7. Risikovurderingene skal dokumenteres og holdes oppdatert. Risikovurderingen skal danne grunnlaget for utarbeidelsen av selskapets hvitvaskingsrutiner. Etter hvitvaskingsloven § 8 skal rapporteringspliktige ha oppdaterte rutiner for å sikre at virksomheten håndterer identifisert risiko og oppfylder plikter etter hvitvaskingslovgivningen. Rutinene skal dokumenteres og være fastsatt på øverste nivå hos den rapporteringspliktige. Det skal i tillegg utpekes en person i ledelsen som skal ha et særskilt ansvar for å følge opp rutinene og påse at disse etterleves. Rapporteringspliktige skal også sikre at ansatte gis opplæring slik at de er kjent med virksomhetens forpliktelser etter hvitvaskingsregelverket og er i stand til å gjenkjenne forhold som kan indikere hvitvasking. Opplæringen skal gis jevnlig slik at kunnskapen vedlikeholdes og oppdateres, jf. hvitvaskingsloven § 36.

3.2.1 Virksomhetsinnrettet risikovurdering

Den virksomhetsinnrettede risikovurderingen er et sentralt element i regnskapsførervirksomhetens styrings- og kontrollstruktur, og danner grunnlaget for regnskapsførers arbeid mot hvitvasking og terrorfinansiering. Risikovurderingen skal danne grunnlaget for rutiner, som igjen skal sikre at virksomheten håndterer identifiserte risikoer og oppfylder øvrige plikter etter hvitvaskingslovgivningen. Det er gjennom risikovurderingen at behovet for tiltak som kan redusere risikoen for å bli utnyttet i hvitvasking eller terrorfinansiering synliggjøres.

Det må fremkomme av risikovurderingen at regnskapsselskapet har identifisert hvilke eksterne forhold (trusler mot virksomheten) og interne forhold (sårbarheter ved virksomheten) som påvirker

risikoen for at regnskapsselskapet kan bli brukt som ledd i hvitvasking eller terrorfinansiering. Fordi de eksterne og interne forholdene er bestemmende for regnskapsselskapets risiko, må risikovurderingen inneholde en samlet vurdering av hvordan eksterne og interne forhold påvirker hverandre (risikoen).

Regnskapsselskapet må forstå hvordan selskapets ulike tjenester kan brukes av kunder som ønsker å hvitvaske eller finansiere terror. Dette gjelder også regnskapsoppdrag. Dersom regnskapsselskapet har kunder som driver virksomhet i bransjer med økt risiko for hvitvasking, må risikovurderingen reflektere hvorfor de enkelte bransjer er utsatt for økt risiko for hvitvasking samt hvilke indikasjoner på hvitvasking eller terrorfinansiering som er knyttet til de enkelte bransjer. Videre må risikovurderingen inkludere spørsmålet om hvilke interne forhold som påvirker risikoen for at regnskapsselskapet kan bli brukt som ledd i hvitvasking og terrorfinansiering.

Det er regnskapsselskapets *eget* risikobilde som skal kartlegges og må derfor tilpasses den enkelte virksomhet. En konkret tilpasning innebærer at risikovurderingen vil variere i omfang og kompleksitet, avhengig av regnskapsselskapets størrelse, tjenestespekter, kundemasse, internasjonale tilknytning m.m. En nærmere omtale av innholdet i den virksomhetsrettede risikovurderingen er tatt inn i Finanstilsynets rundskriv 15/2019 punkt 3.2.2.

Forut for tilsynet ble dokumentet "*Rutine for å forebygge og avdekke hvitvasking og terrorfinansiering*" innsendt. Dokumentet inneholder selskapets virksomhetsinnrettede risikovurdering og rutiner.

Den virksomhetsinnrettede risikovurderingen i selskapet tar utgangspunkt i de lovbestemte kriteriene, det vil si at risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering skal vurderes i forhold til:

- egen virksomhet,
- virksomhetens produkter, tjenester og kundeforhold,
- type kunde og kundegrupper
- geografiske forhold

Det fremlagte dokumentet inneholder imidlertid i all hovedsak opplysninger av faktiske opplysninger om regnskapsførervirksomheten og ingen vurderinger av hva disse betyr for foretakets virksomhet. Det fremgår ikke noe om interne forhold, tjenestene som tilbys og selskapets kunder som viser hva som eventuelt er en trussel eller sårbarhet for virksomheten. Det er dermed vanskelig å forstå hvilken risiko selskapet mener ligger bak de enkelte opplysningene som er listet opp i dokumentet.

Videre mangler dokumentet vurderinger av hvordan regnskapsselskapet kan bli brukt som ledd i hvitvasking og terrorfinansiering, herunder at regnskapsselskapet brukes som ledd i tilsøringsfasen og mer inngående om hvorfor de enkelte tjenester som regnskapsselskapet leverer er utsatt for misbruk, hvilket er grunnleggende for å vurdere den risikoen virksomheten er utsatt for. Det mangler vurderinger rundt kundeforhold med unormal eller komplisert bruk av reelle rettighetshavere samt kundeforhold tilknyttet politisk eksponerte personer (PEP). Det fremkommer av dokumentet at noen av oppdragsgiverne kan være i risikoutsatte bransjer, men det mangler risikovurdering av de aktuelle bransjene, herunder hvorfor den enkelte bransje utgjør en forhøyet risiko. Det er opplyst at samtlige oppdragsgivere er angitt å ha middels risiko, men det er ikke gitt noen begrunnelse for risikoklassifiseringene. Dette ble også bekreftet ved gjennomgang av enkeltoppdrag.

Det fremlagte dokumentet inneholder noen faktaopplysninger rundt regnskapsførervirksomheten og kunder, herunder blant annet antall ansatte og statsautoriserte regnskapsførere, at medarbeiderne er lokalisert på en kontoradresse, antall kundeoppdrag, faglig kompetanse og kapasitet, uten at det fremgår noen nærmere vurderinger av hvordan disse faktaopplysningene påvirker risikoen i foretaket. Vurderingen av eventuelle tiltak som iverksettes for å redusere risikoen er ikke angitt.

I malen som ligger til grunn for det fremlagte dokumentet skal det gjøres en oppsummering av risikovurderingen av regnskapsselskapets evne til å avdekke hvitvaskingstilfeller med grunnlag i kunnskap om og arbeidsrutiner relatert til hvitvaskingsregelverket, faglig kompetanse, arbeidsrutiner inkl. kvalitetssikring, kapasitet og kundeinnsikt. Det fremgår av dokumentet at vurderingen er "*generelt sett som [lite tilfredsstillende/tilfredsstillende/god]*". For Finanstilsynet fremstår ikke vurderingen som utført.

Selv om risikoen kan oppleves som liten for mindre regnskapsselskaper, må også disse gjøre reelle vurderinger av situasjonen og dokumentere disse. Med bakgrunn i de avdekkede mangler mener Finanstilsynet at regnskapsselskapet ikke har gjennomført en virksomhetsinnrettet risikovurdering etter de krav som følger av hvitvaskingsloven § 7, og det foreligger dermed brudd på bestemmelsen. Plikten til å gjennomføre en virksomhetsinnrettet risikovurdering har vært gjeldende siden oktober 2018. Finanstilsynet anser mangelfull virksomhetsinnrettet risikovurdering som et grovt brudd på regnskapsselskapets plikter etter hvitvaskingsloven.

3.2.2 Rutiner

Lovkravet og regnskapsforetakets rutiner

Regnskapsforetaket skal ha skriftlige rutiner som sikrer etterlevelsen av hvitvaskingsregelverket, jf. hvitvaskingsloven § 8 første ledd. For at rutinene skal virke etter sin hensikt må de være tilpasset virksomhetens art og omfang, jf. § 8 andre ledd, noe som også betyr at det må være en sammenheng mellom den virksomhetsinnrettede risikovurderingen og rutinene. At rutinene skal tilpasses virksomhetens art og omfang innebærer at regnskapsforetak med få kunder og et begrenset tjenestetilbud ikke vil trenge et like omfattende og komplekst rutineverk som større selskaper. Plikten til å ha skriftlige rutiner påhviler imidlertid alle regnskapsforetak, uansett størrelse, og er en videreføring av tilsvarende plikt etter hvitvaskingsloven av 2009.

De skriftlige rutinene må dekke både plikter som skal sikre at foretaket har forsvarlig styring og kontroll med antihvitvaskingsarbeidet og plikter som skal ivaretas i den løpende oppdragsutførelsen. Rutinene må angi *hva* som skal gjøres og *hvordan* dette skal gjøres.

Regnskapsselskapets rutiner fremgår av samme dokument som nevnt under pkt. 3.2.1 overfor. Dokumentet angir en overordnet oversikt over oppgavene til styret, daglig leder og hvitvaskingsansvarlig, samt standard tekst som fremgår av malen som er benyttet. Det er ikke utarbeidet noen spesifikke rutiner tilpasset regnskapsselskapet.

Med bakgrunn i de mangler som ble avdekket under tilsynet, mener Finanstilsynet at regnskapsselskapet ikke oppfyller kravet i hvitvaskingsloven §§ 7 og 8 til å ha virksomhetstilpassede og oppdaterte rutiner som sikrer håndtering av risiko og oppfyllelse av plikter etter hvitvaskingsregelverket. Nedenfor følger en beskrivelse av øvrige områder hvor Finanstilsynet har avdekket mangler eller brudd på bestemmelser i hvitvaskingsloven.

3.2.3 Kundetiltak og løpende oppfølging

For at regnskapsforetaket skal kunne bidra til bekjempelse av hvitvasking og terrorfinansiering, er det sentralt at pliktene i hvitvaskingsloven kapittel 4 om kundetiltak og løpende oppfølging

oppfylles. For å sikre dette, må det foreligge skriftlige rutiner som angir hvilke kundetiltak som skal gjennomføres og konkret hvordan disse skal gjennomføres.

Regnskapsselskapet må løpende påse at de har den kunnskapen om kunden som er nødvendig for å kunne vurdere og iverksette kundetiltak, og ellers håndtere risikoen som den enkelte kunde utgjør. Hvilke tiltak som er nødvendig for til enhver tid å ha oppdatert kunnskap om den enkelte kunde vil variere og særlig mellom de enkelte bransjer kundene opererer i. Økt kunnskap om kunden og eventuelle endringer hos denne vil kunne gjøre at risikobildet endrer seg. Det skal derfor jevnlig gjennomføres kundetiltak som ledd i løpende oppfølging, og uansett når det er tvil om tidligere innhentede opplysninger er korrekte eller tilstrekkelige, jf. hvitvaskingsloven § 24. Dersom kundetiltak som ledd i løpende oppfølging ikke kan gjennomføres, skal kundeforholdet avvikles.

I dokumentet "*Rutine for å forebygge og avdekke hvitvasking og terrorfinansiering*" fremgår løpende oppfølging av kundeforholdet av punkt 7. Rutinen inneholder imidlertid ikke regler som sikrer en løpende oppfølging av kundeforholdet i samsvar med hvitvaskingsloven § 24, herunder tiltak for å kontrollere eventuelle endringer i status som gjelder reelle rettighetshavere og politisk eksponerte personer (PEP'er). Løpende oppfølging av kundeforholdet blir heller ikke dokumentert gjennomført. Mangelfulle rutiner er brudd på hvitvaskingsloven § 8, jf. § 24.

Bekreftelse av opplysninger om kunde

Det følger av hvitvaskingsloven § 13 andre ledd, jf. § 12 andre ledd, at det skal innhentes opplysninger om kunde og få disse bekreftet mot offentlig register eller firmaattest som ikke er eldre enn tre måneder. Det skal også innhentes navn og fødselsnummer på personer som handler på vegne av kunden og få opplysningene bekreftet ved å innhente gyldig legitimasjon. Navn på styremedlemmer skal innhentes. Videre følger det av samme bestemmelse at det skal innhentes skriftlig dokumentasjon på at personen som handler på vegne av kunden har *rett* til å handle på vegne av kunden.

Det ble under tilsynet opplyst at det er praksis for å gjennomføre bekreftelse av opplysninger av oppdragsgiverne via innhenting av gyldig legitimasjon, samt innhenting av utskrift fra Enhetsregisteret. For tre av de oppdragene som ble kontrollert under tilsynet forelå det ingen dokumentasjon av opplysninger fra offentlig register. Dette gjaldt oppdrag A, B og F.

Det er konstatert brudd på hvitvaskingsloven § 8, jf. § 13 andre ledd, og på hvitvaskingsloven § 13 andre ledd, jf. § 12 andre ledd.

Risikoklassifisering

For å sikre at riktige kundetiltak gjennomføres, må hver enkelt kunde risikoklassifiseres. Risikoklassifiseringen må ta utgangspunkt i de generelle vurderingene som er gjort i den virksomhetsinnrettede risikovurderingen og deretter i konkrete forhold ved den enkelte kunde. Dersom det er høy risiko for hvitvasking eller terrorfinansiering, skal rapporteringspliktige gjennomføre forsterkede kundetiltak. Tiltakene vil variere fra kunde til kunde, men vil i stor grad styres av hvilken bransje kunden opererer i. Finanstilsynet er av den oppfatning at rapporteringspliktige må dokumentere særskilte vurderinger knyttet til kundens bransje når kunden driver virksomhet i høyrisikobransjer. For å kunne vurdere den faktiske risikoen ved en kunde som driver virksomhet i en høyrisikobransje, er det nødvendig med kunnskap om *hvorfor* den enkelte bransje anses å være særlig utsatt for hvitvasking. Det vises særlig til hvitvaskingsloven §§ 9 første ledd, 6 og 17, samt Finanstilsynets rundskriv 8/2019, punkt 2.4.

Regnskapsselskapet plikter til enhver tid å ha en oppdatert risikoklassifisering av kunden. Dette gjelder uavhengig av hvilken risikoklassifisering som ble gjort av kunden på tidspunktet for avtaleinngåelsen.

Det fremgår av den oppdragsoversikten Finanstilsynet mottok før tilsynet at selskapet har 41 oppdragsgivere. I oversikten er samtlige oppdragsgivere klassifisert med middels risiko. Verken i oversikten eller i andre dokumenter fremgår det begrunnelse for den fastsatte risikoklassifiseringen. Ettersom listen over oppdragsgivere inneholder kun 41 av 123 oppdragsgivere, mangler det i tillegg risikovurdering av 66 % av regnskapsselskapets oppdragsgivere.

Finanstilsynet fremhever at flere av regnskapsselskapets oppdragsgivere driver virksomhet i bransjer som anses som høyrisikobrancher. Det vises til Nasjonal risikovurdering 2020 og Finanstilsynets rundskriv 15/2019 punkt 3.2.2. Aktuelle risikoer som kunne være relevante for foretakets virksomhet er ikke identifisert eller vurdert.

Det foreligger brudd på plikter etter hvitvaskingsloven § 9.

Oppsummering

Tilsynet avdekket en rekke brudd på regnskapsselskapets plikter etter hvitvaskingsregelverket, herunder mangler ved utarbeidelse av virksomhetsinnrettet risikovurdering, rutiner og utførelsen av kundetiltak. Det faller inn under selskapets plikter å sørge for utarbeidelse av risikovurdering og rutiner, samt at selskapets rutiner følges i den daglige driften. Videre avdekket Finanstilsynets kontroll av enkeltoppdrag mangler i etterlevelsen av hvitvaskingsregelverket. De avdekkede forhold viser etter Finanstilsynets oppfatning en gjennomgående svikt i selskapets etterlevelse av hvitvaskingsregelverket. Finanstilsynet anser dette samlet sett som grovt brudd på regnskapsselskapets plikter.

3.3 Gjennomgang av regnskapsoppdrag

Under tilsynet ble utøvelsen av regnskapsoppdrag kontrollert, samt at det ble kontrollert om det var etablert organisasjon, rutineopplegg og intern kontroll i henhold til kravene i regnskapsførerloven, herunder kravet til god regnskapsføringsskikk, jf. § 2 andre ledd. Den rettslige standarden god regnskapsføringsskikk i regnskapsførerloven § 2 andre ledd utfylles av en standard (GRFS) utarbeidet av Regnskap Norge, DnR og Økonomiforbundet.

Seks oppdrag (A – F) ble kontrollert for å gjennomgå den dokumentasjonen som regnskapsselskapet utarbeider for oppdragsgiverne. Gjennomgangen baserte seg i hovedsak på dokumentasjon for 2020 og 2021. Ingen av oppdragene har revisor. Navn og organisasjonsnummer på de seks oppdragene som ble kontrollert fremgår av tidligere tilsendte foreløpig tilsynsrapport – varsel.

Ved gjennomgang av enkeltoppdrag ble følgende bedt innsendt for kontroll:

- Årsregnskap med vedlegg
- Skattemelding med vedlegg
- Oppdragsavtale med eventuelle vedlegg og fullmakter
- Kundetiltak på oppdragsnivå etter hvitvaskingsregelverket
- Fremdriftsoversikt
- Dokumentasjon av vurdering av oppdragsgivers interne rutiner
- Dokumentasjon av gjennomført kvalitetskontroll, herunder overordnet intern kontroll på oppdragsnivå og kontroll av medarbeiders oppdragsutførelse

- Saldobalanse, avstemminger og underliggende dokumentasjon av balansekontoeer per 31.12.
- Eventuell kommunikasjon med oppdragsgiver om uregelmessigheter i oppdraget
- Eventuelle perioderapporter og periodiske avstemminger for en valgt periode.

Ved gjennomgang av de seks kontrollerte oppdragene ble det avdekket en rekke feil og mangler i forhold til de krav som stilles i regnskapsførerloven, herunder god regnskapsføringsskikk og annen relevant lovgivning, basert på den dokumentasjonen Finanstilsynet har mottatt fra regnskapsselskapet. Det vises til punktene nedenfor. Finanstilsynets tilsyn avdekket følgende:

3.3.1 Overordnet intern kontroll på oppdragsnivå

Det følger av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS pkt. 7.1, at oppdragsansvarlig eller annen statsautorisert regnskapsfører minst en gang årlig skal kontrollere at følgende er gjort for hver oppdragsgiver:

- at oppdragsavtalen er à jour
- at fullmakter er skriftlig dokumentert og à jour
- at det foreligger en oversikt over mottak og utlevering av oppdragsgivers regnskapsmateriale som er à jour
- at vurdering av oppdragsgivers interne rutiner er gjennomført og dokumentert
- at avstemminger utføres og dokumenteres tilfredsstillende
- at handlinger i forbindelse med årsoppgjør er gjennomført, jf. GRFS pkt. 5.9.4
- at rapportering gjennomføres i henhold til oppdragsavtalen og krav gitt i eller i medhold av lov
- at fremdriftsoversikt er à jour
- at oppdragsdokumentasjon er à jour.

Det følger videre av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS pkt. 7.4 at kontrollen skal dokumenteres som del av regnskapsførers oppdragsdokumentasjon.

Slike kontroller er nødvendig risikoreduserende tiltak for å sikre at regnskapsoppdraget faktisk er gjennomført i samsvar med de krav som er fastsatt, og for å avdekke eventuelle avvik. Kravet om å foreta en overordnet og dokumentert intern kontroll på oppdragsnivå gjelder uavhengig av om det benyttes medarbeidere på oppdraget eller ikke.

Det ble opplyst under tilsynet at det ikke er utarbeidet noen rutiner i regnskapsselskapet for overordnet kontroll på oppdragsnivå. For de seks oppdragene som ble kontrollert under tilsynet ble det oversendt skjema "*Kvalitetskontroll-planlegging og gjennomføring*" som skal vise hvilke kontroller som skal gjennomføres og når dette skal utføres. Enkelte av områdene er kommentert, men basert på de avdekkede manglene under tilsynet er kontrollene ikke tilfredsstillende gjennomført.

Dersom slik kontroll hadde vært gjennomført i henhold til regelverket, burde de feil og mangler som ble avdekket under tilsynet vært fanget opp. Finanstilsynet legger derfor til grunn at det ikke har vært utført overordnet intern kontroll på oppdragsnivå i samsvar med kravet i regnskapsførerloven og god regnskapsføringsskikk. Det foreligger brudd på regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS punkt 7.1, jf. pkt. 7.4. Bestemmelsen anses som sentral i ethvert regnskapsselskap og i ethvert oppdrag, og definerer den kontrollen som et godkjent regnskapsselskap er pålagt å utføre for samtlige oppdrag. Finanstilsynet anser dette som et grovt brudd på regnskapsselskapets plikter.

3.3.2 Oppdragsavtaler

Det følger av regnskapsførerloven § 3 og § 2 andre ledd, jf. GRFS punkt 3.1, at det skal opprettes skriftlig oppdragsavtale med alle oppdragsgivere. Avtalen skal gi en dekkende og klargjørende beskrivelse av avtalens parter i samsvar med foretaks- og selskapsrettslige begreper. De som kan forplikte partene skal undertegne avtalen, jf. GRFS pkt. 3.3. Det følger av GRFS pkt. 3.2 at oppdragsavtalen skal angi hvilke av oppdragsgivers plikter etter regnskaps- og/eller bokføringslovgivningen som regnskapsfører har påtatt seg å utføre, samt hvilke oppgaver og opplysninger som skal utarbeides på vegne av oppdragsgiver. Det skal også avtales hvordan personopplysninger skal behandles og angis at det skal gjennomføres sikringstiltak som sørger for tilfredsstillende informasjonssikkerhet. Regnskapsfører skal løpende påse at avtalen er dekkende, jf. GRFS pkt. 3.4. Dette er viktig for å sikre klarhet i hvem som har ansvaret for de ulike arbeidsoppgavene. Uklarheter knyttet til oppdragsavtale innebærer en risiko for tvister mellom regnskapsfører og oppdragsgiver.

Seks oppdrag ble kontrollert under tilsynet, følgende mangler ble avdekket ved gjennomgang av oppdragsavtalene:

- For oppdrag A ble det fremlagt oppdragsavtale datert 1. august 2020. Regnskapsoppdraget ble registrert i Enhetsregisteret 2. august 2019. Det er ikke fremlagt oppdragsavtale som dekker perioden fra oppstart av oppdraget og til gjeldende oppdragsavtale ble signert. Innsendt avtale består kun av enkelte sider og det er ikke mulig å kontrollere hva som er avtalt i regnskapsoppdraget. Databehandleravtale er ikke fremlagt.
- For oppdrag B ble det fremlagt oppdragsavtale datert 27. november 2019. Regnskapsoppdraget ble registrert i Enhetsregisteret 13. mars 2019. Det er ikke fremlagt oppdragsavtale som dekker perioden fra oppstart av oppdraget og til gjeldende oppdragsavtale ble signert. Innsendt avtale består kun av enkelte sider og det er ikke mulig å kontrollere hva som er avtalt i regnskapsoppdraget. Siste side av databehandleravtale er innsendt, det er ikke mulig å kontrollere øvrig innhold.
- For oppdrag C ble det fremlagt oppdragsavtale datert 20. oktober 2020. Regnskapsoppdraget ble registrert i Enhetsregisteret 6. januar 2014. Det er ikke fremlagt oppdragsavtale som dekker perioden fra oppstart av oppdraget og til gjeldende oppdragsavtale ble signert. Innsendt avtale består kun av enkelte sider og det er ikke mulig å kontrollere hva som er avtalt i regnskapsoppdraget. Siste side av databehandleravtale er innsendt, det er ikke mulig å kontrollere øvrig innhold.
- For oppdrag D ble det fremlagt oppdragsavtale datert 1. august 2020. Regnskapsoppdraget er i Enhetsregisteret registrert på daglig leders enkeltpersonforetak. Oppdragsavtalen er imidlertid inngått mellom [REDAKERT] og oppdragsgiver D. Det fremgår av avtalen at den er gjeldende fra 26. november 2019, dvs. at avtalen er opprettet og signert ca. 9 måneder etter at oppdraget startet opp. Innsendt avtale består kun av enkelte sider og det er ikke mulig å kontrollere hva som er avtalt i regnskapsoppdraget. Siste side av databehandleravtale er innsendt, det er ikke mulig å kontrollere øvrig innhold.
- For oppdrag E ble det fremlagt oppdragsavtale datert 1. august 2020. Det fremgår av avtalen at den er gjeldende fra 25. november 2019, dvs. at avtalen er opprettet og signert ca. 9 måneder etter at oppdraget startet opp. Innsendt avtale består kun av enkelte sider og det er ikke mulig å kontrollere hva som er avtalt i regnskapsoppdraget. Siste side av databehandleravtale er innsendt, det er ikke mulig å kontrollere øvrig innhold.

- For oppdrag F ble det fremlagt oppdragsavtale datert 1. august 2020. Innsendt avtale består kun av enkelte sider og det er ikke mulig å kontrollere hva som er avtalt i regnskapsoppdraget. Siste side av databehandleravtale er innsendt, det er ikke mulig å kontrollere øvrig innhold.

Oppdragsavtaler som er inngått lenge etter at oppdraget ble startet, mangelfulle avtaler og uklare ansvarsforhold om oppdragene er brudd på regnskapsførerloven § 3 første ledd og § 2 andre ledd, jf. GRFS pkt. 3.1 og 3.2. Finanstilsynet mener at bruddene samlet er et grovt brudd på et godkjent regnskapsselskaps plikter.

3.3.3 Avstemminger og dokumentasjon

Det følger av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS pkt. 5.8.3.1 at formålet med avstemminger er å sikre at bokførte saldoer er korrekte, er i samsvar med underliggende dokumentasjon og underbygge at bokførte saldoer fremstår som rimelige og sannsynlige. Det følger videre av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS pkt. 5.9.3 at samtlige kontoer i balansen skal avstemmes og dokumenteres i forbindelse med utarbeidelse av endelig årsregnskap. Tilsvarende gjelder for resultatkontoer dersom det vurderes som vesentlig for å sikre et riktig regnskap. Det følger også av bokføringsloven § 11 første ledd at ved utarbeidelse av årsregnskap skal det foreligge dokumentasjon for alle balanseposter med mindre de er ubetydelige. Bokføringsforskriftens kapittel 6 gir ytterligere krav om hva som skal dokumenteres.

Finanstilsynet viser også til regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS pkt. 6.2.2 – 6.2.7 som angir hva oppdragsdokumentasjonen skal inneholde. Regnskapsselskapet skal oppbevare oppdragsdokumentasjonen ordnet og betryggende sikret mot urettmessig tilgang, endring, sletting, tap og ødeleggelse i fem år etter utløpet av regnskapsåret i samsvar med regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS pkt. 6.4.

Det følger videre av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS pkt. 5.7.3 at ved hver periodisk regnskapsavslutning skal minimum følgende kontoer avstemmes:

- kundefordringer og leverandørgjeld
- kasse- og bankbeholdninger
- skyldig skattetrekk og arbeidsgiveravgift
- skyldig merverdiavgift

Finanstilsynet kontrollerte seks oppdrag under tilsynet. Det var manglende eller mangelfull avstemmingsdokumentasjon ved årsavslutningen for 2020 eller 2021 for samtlige oppdrag. Manglene er beskrevet nedenfor:

Oppdrag A

Det er fremlagt verken saldobalanse, avstemminger eller underliggende dokumentasjon per 31.12.2020. Kontroll av avstemming og dokumentasjon av balansekontoer er dermed ikke mulig å gjennomføre. Det samme gjelder for vesentlige resultatkontoer.

Det er fremlagt periodiske avstemminger av merverdiavgift og arbeidsgiveravgift for en periode i 2022, det er imidlertid ikke fremlagt øvrige periodiske avstemminger.

Oppdrag B

Tilsvarende som for oppdrag A.

Oppdrag C

Oversendt saldobalanse viser at det er 11 balansekontoeer med saldo per 31.12.2021. Det fremgår kommentarer til kontoene, det er imidlertid ikke fremlagt noen dokumentasjon som verifiserer saldoene. Det er ikke fremlagt noen dokumentasjon på at vesentlige resultatkontoeer er gjennomgått. Det er innsendt periodiske avstemminger for bank (per 28.02.2022), samt for merverdiavgift og arbeidsgiveravgift for 2021.

Oppdrag D

Oversendt saldobalanse viser at det er 10 balansekontoeer med saldo per 31.12.2021. Det er påført kommentarer på nær samtlige kontoeer, det foreligger imidlertid ingen avstemminger eller underliggende dokumentasjon som bekrefter saldoene.

Utdrag av kontoeer med påførte kommentarer:

Konto	Saldo	Kommentar
1230 Personbiler		Bare saldo biler er solgt
1350 Investering i aksjer		IB
Kundefordringer		
1570 Reiseforskudd		Feil med saldobalanse
1920 Bank		V1

Det er ikke fremlagt noen dokumentasjon på at vesentlige resultatkontoeer er gjennomgått.

Det er innsendt kontoutskrifter for bank for 2021, avstemming av bank er imidlertid per 28.02.2022. Det fremgår av avstemmingsskjema under "*Innskudd regnskapsført – ikke medtatt bankkontoutskrift*" et beløp på kr [redacted] som er teksten med "*IB Diff*". Det er ikke fremlagt kontoutskrift per 28.02.2022 og kontroll av avstemming av bank er dermed ikke mulig.

Oppdrag E

Oversendt saldobalanse viser at det er 19 balansekontoeer med saldo per 31.12.2021. Det er påført kommentarer på nær samtlige kontoeer, det foreligger imidlertid ingen underliggende dokumentasjon som bekrefter saldoene.

- På konto 1200 Maskiner og anlegg og 1233 Varebiler er det negative saldoer på hhv [redacted] og konto 1250 Inventar er det kommentert med "*Avskrivninger?*".
- Konto 2400 Leverandørgjeld står i debet med kr [redacted] med kommentar om at noen fakturaer mangler.

Det foreligger ikke dokumentasjon på at det er gjennomført avstemming og periodisering av vesentlige resultatkontoeer annet enn at det er enkelte kommentarer i innsendt saldobalanse.

Det er innsendt kontoutskrifter for september-desember 2021, men avstemming av bank er per 28.02.2022. Det fremgår av avstemmingsskjema under "*Innskudd ikke regnskapsført – medtatt*"

bankkontoutskrift" et beløp på kr [REDACTED] uten at det er kommentert eller forklart. Det er ikke mulig å kontrollere avstemmingen av bank da det ikke foreligger kontoutskrift per 28.02.2022.

Det er innsendt dokumentasjon på at det er gjennomført periodisk avstemming av merverdiavgift, forskuddstrekk og arbeidsgiveravgift for regnskapsåret 2022. Det fremgår av avstemmingsskjema for arbeidsgiveravgift en differanse på kr [REDACTED] som er forklart med *"IB Diff OK"*. Differansen fremkommer ikke i saldobalansen.

Oppdrag F

Tilsvarende som for oppdrag A.

Oppsummering

Å gjennomføre pliktige avstemminger og dokumentere disse er helt avgjørende for å ha sikkerhet for at et regnskap gir korrekt informasjon og at den regnskapspliktiges økonomiske rapporteringer blir korrekte og viser et sannferdig bilde av den økonomiske situasjonen. Når en regnskapsfører ikke gjennomfører avstemminger, eller bare gjør dette delvis, innebærer dette brudd på en av de vesentligste pliktene i regnskapsprosessen og svekker kvaliteten av regnskapsinformasjonen. Dette er alvorlig både for oppdragsgiverne og andre brukere av regnskapsinformasjonen.

Manglende og mangelfulle avstemminger er et grovt brudd på selskapets plikter som godkjent regnskapsselskap, jf. regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS punkt 5.9.3.

3.3.4 Perioderapporter

Det følger av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS pkt. 5.8.4 at periodiske regnskapsrapporter til oppdragsgiver skal utarbeides med den frekvens som følger av oppdragsavtalen. Videre skal regnskapsrapportene minst inneholde kommentarer til følgende forhold:

- Forutsetningene regnskapet bygger på, og som regnskapsfører ikke kan forvente at oppdragsgiver selv er oppmerksom på eller ser betydningen av
- Svakheter med oppdragsgivers interne rutiner som er gjentakende eller som ikke er avklart
- Oppdragsgivers vesentlige eller gjentatte brudd på oppdragsavtalen eller krav gitt i eller i medhold av lov
- Uklarheter og spørsmål for øvrig
- Vurdere hvorvidt det er behov for å knytte kommentarer til negativ utvikling i oppdragsgivers egenkapital, likviditet og/eller inntjening.

Det ble opplyst under tilsynet at de fleste oppdragsgiverne ikke ønsker å motta perioderapporter. Det er ikke mulig å kontrollere om dette er nedfelt i oppdragsavtalene ettersom de innsendte avtalene ikke er komplette.

Det er innsendt perioderapporter per 28.02.2022 for de kontrollerte oppdragene. Rapportene er sendt oppdragsgiverne 10. og 11. mai 2022, dvs. under tilsynsperioden. Rapportene er kort kommentert rundt forhold som omsetning, varekostnader, lønnskostnader, driftskostnader og resultat. Kommentarene til rapport i oppdrag D avviker med beløpene i oversendt rapport.

Manglende perioderapportering til oppdragsgiver etter den frekvens som følger av oppdragsavtalen er et brudd på regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS punkt 5.8.4. Finanstilsynet anser dette samlet sett som et grovt brudd på selskapets plikter som godkjent regnskapsselskap.

3.3.5 Gjennomgang av oppdragsgivers interne rutiner

Det følger av regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS punkt 5.2 at regnskapsfører skal vurdere de av oppdragsgivers interne rutiner som er vesentlige for forsvarlig oppdragsutførelse i samsvar med oppdragsavtale og krav gitt i eller i medhold av lov. Vurderingen skal dokumenteres som en del av oppdragsdokumentasjonen.

Det ble opplyst under tilsynet at en vurdering av oppdragsgivers rutiner skal gjennomføres og dokumenteres i skjemaet "*Sjekkliste kundens interne rutiner*". Skjemaet er benyttet for de seks kontrollerte oppdragene. Aktuelle punkter er utfylt med "OK", "IA" eller "IG" (ikke godkjent).

For oppdrag A er det foretatt en vurdering av lønnsrutiner selv om det ikke hadde vært lønnsoppdrag i 2020. For oppdrag D er forhold rundt skattetrekkkonto, yrkesskadeforsikring og OTP vurdert til "IG" og at det må følges opp. Det foreligger imidlertid ingen dokumentasjon på at forholdene er tatt opp med oppdragsgiver. Tilsvarende mangel foreligger for oppdrag E.

Manglende eller mangelfull gjennomgang av oppdragsgivers interne rutiner for å sikre forsvarlig oppdragsutførelse er et brudd på regnskapsførerloven § 2 andre ledd, jf. GRFS punkt 5.2.

4. Finanstilsynets vurdering av vilkårene for å fatte vedtak om tilbakekall av godkjenning som regnskapsselskap

Det foreligger to rettslige grunnlag for tilbakekall av regnskapsselskapets godkjenning, både etter regnskapsførerloven § 6-2 første ledd bokstav a, jf. § 2-2 første ledd bokstav b, og regnskapsførerloven § 6-2 første ledd bokstav b. Finanstilsynet er av den oppfatning at vilkårene for begge grunnlag er oppfylt.

Når det gjelder regnskapsselskapets økonomiske forhold, herunder om det er i stand til å oppfylle sine forpliktelser etter hvert som de forfaller, vises det til punkt 2.1 og 3.1.1 foran. Punktene 3.1.2 – 3.3.5 inneholder nærmere beskrivelse av hvilke plikter Finanstilsynet mener er overtrådt og hvorfor.

Når det vises til tilbakekall med grunnlag i regnskapsførerloven § 6-2 første ledd bokstav b, har Finanstilsynet foretatt ytterligere vurderinger som gjennomgås nedenfor.

4.1 Vilkåret om grove overtredelser av regnskapsselskapets plikter

For at vedtak om tilbakekall skal kunne fattes må regnskapsselskapet ha overtrådt sine plikter etter lov og forskrifter.

Punktene 3.1 – 3.3 inneholder en nærmere beskrivelse av hvilke plikter Finanstilsynet mener at er overtrådt og hvorfor.

Vilkåret er utformet slik at det er oppfylt dersom en overtredelse er grov eller flere overtredelser til sammen er grove.

I tillegg til å beskrive hvilke plikter Finanstilsynet mener at er overtrådt og hvorfor, har Finanstilsynet for hvert enkelt pliktbrudd, konkludert med om det er grovt. De pliktbruddene Finanstilsynet mener er grove hver for seg er følgende:

- Ikke rettidig betaling av offentlige avgifter
- Manglende etterlevelse av plikter etter aksje- og regnskapslovgivningen
- Manglende etterlevelse av hvitvaskingsregelverket
- Manglende overordnet intern kontroll på oppdragsnivå

- Mangler i oppdragsavtaler
- Manglende lovpålagte avstemminger
- Manglende perioderapportering

I tillegg til ovennevnte, mener Finanstilsynet det foreligger følgende pliktbrudd, men som ikke hver for seg er ansett som grove:

- Mangelfull etterlevelse av risikostyringsforskriften
- Manglende rutiner
- Mangler i vurdering av kapasitet
- Manglende registrering i Enhetsregisteret
- Manglende registrering av medgått tid
- Manglende gjennomgang av oppdragsgivers interne rutiner

Selv om enkelte av pliktbruddene som beskrevet i punktene 3.1 – 3.3, og som Finanstilsynet har ansett som grove, ikke skulle være det, er antallet avdekkede pliktbrudd og alvorligheten i disse slik at overtredelsene uansett til sammen er grove.

Finanstilsynets konklusjon

Finanstilsynet mener at vilkåret om at det foreligger en grov overtredelse eller at flere overtredelser til sammen er grove, er oppfylt.

4.2 Uskikkethetsvurderingen

Det er et vilkår for tilbakekall at overtredelsene medfører at regnskapsselskapet må anses "*uskikket*" til å være godkjent regnskapsselskap. Grunnlaget for vurderingen vil være det samlede bildet av de overtredelsene som hver for seg eller samlet gjør pliktbruddene grove.

I vurderingen av om et selskap skal anses som uskikket, følger det av forarbeidene til revisorloven at det skal legges vekt på om selskapet har gjort det som med rimelighet kan kreves for å hindre eller rette på forholdet⁵.

Formålet med å innføre en egen godkjenningsordning for regnskapsselskap og underlegge denne bransjen et offentlig tilsyn, er å sikre kvaliteten på de tjenester som leveres. Regnskapsselskaper må ha evne og vilje til å innrette virksomheten i samsvar med gjeldende regler og sørge for at virksomheten drives forsvarlig.

Det er lovens system at historiske forhold skal danne grunnlag for å vurdere regnskapsselskapets fremtidige yrkesutøvelse. Tilsynet avdekket både grove og gjentatte overtredelser av lovgivningen som regnskapsselskapet er undergitt. Overtredelsene gjelder både forhold i regnskapsselskapet og i oppdragsutførelsen.

Det er spesielt alvorlig at det ble avdekket mangler i oppdragsavtaler, i overordnet kontroll på oppdragsnivå, i avstemming av oppdragsgivernes regnskaper, samt mangler i annen lovpålagt oppdragsdokumentasjon. Tilsynet avdekket også at regnskapsselskapets årsregnskap ikke er behandlet og levert rettidig og at offentlige avgifter ikke er betalt rettidig. Finanstilsynet vil videre peke på at statsautoriserte regnskapsførere og godkjente regnskapsselskaper har viktige oppgaver i samfunnets bekjempelse av økonomisk kriminalitet. Derfor ser Finanstilsynet svært alvorlig på at plikter etter hvitvaskingsregelverket ikke er overholdt. Finanstilsynet konstaterer at

⁵ NOU 2017:15 i kommentaren til § 14-2 på side 270

regnskapsselskapet ikke har vist vilje eller evne til å sette i verk nødvendige tiltak for å bringe kvaliteten på virksomhetsutøvelsen opp på et forsvarlig nivå.

Finanstilsynet legger også vekt på at regnskapsselskapet har drevet regnskapsførervirksomhet i lang tid og at det forutsettes god kunnskap om de krav som stilles til godkjente regnskapsselskap.

Finanstilsynets konklusjon

Finanstilsynet mener at omfanget av overtredelser i regnskapsselskapet er vesentlige, har pågått over lengre tid, og er av en slik karakter at de er egnet til å skade interessene til oppdragsgivere, offentlige myndigheter og andre. Finanstilsynet mener videre at de avdekkede pliktbruddene er så omfattende og gjennomgripende at det ikke dreier seg om unntak fra en ellers forsvarlig oppdragsutførelse og drift av regnskapsførervirksomheten. Pliktbruddene tilsier at selskapets ledelse mangler forståelse for det regelverk som gjelder for virksomheten. Etter en samlet vurdering mener Finanstilsynet at lovens uskikkethetskrav er oppfylt.

4.3 Vurderingen av om vedtak skal fattes

Som det fremkommer foran, er Finanstilsynet av den oppfatning at vilkårene for å tilbakekalle godkjenningen som regnskapsselskap er til stede, både etter regnskapsførerloven § 6-2 første ledd bokstav a og b, og at Finanstilsynet derfor *kan* fatte et slikt vedtak.

I vurderingen av om det *skal* fattes vedtak om å tilbakekalle godkjenningen som regnskapsselskap, er Finanstilsynet innforstått med at vedtak om tilbakekall av godkjenning er svært inngripende for regnskapsselskapet, dets ansatte og eiere. Finanstilsynet legger derfor til grunn at vedtaket må være nødvendig og forholdsmessig.

Et vedtak om tilbakekall av selskapets godkjenning vil også berøre selskapets oppdragsgivere, fordi disse vil måtte inngå avtale med et nytt regnskapsforetak dersom de fortsatt ønsker å utkontraktere sin regnskapsføring. Dette er imidlertid en nødvendig konsekvens av et vedtak om tilbakekall. Finanstilsynet mener at oppdragsgivernes interesser ivaretas best gjennom å hindre en fortsatt risiko for at de ikke mottar regnskapsførertjenester med den nødvendige kvalitet. I og med at regnskapsselskapet ivaretar oppdragsgiveres egne plikter etter bokførings-, regnskaps-, skatte- og avgiftslovgivning, vil kvalitetssvikt i oppdragsutførelsen kunne få negative konsekvenser for oppdragsgiverne.

For å kunne ivareta oppdragsgivernes interesser på en god måte er regnskapsførerbransjen avhengig av at allmennheten og myndighetene kan ha tillit til at regnskap, rapporter og bekreftelser som er produsert av regnskapsselskaper er korrekte og oppfyller krav i lov og forskrift. Når selskapet ikke overholder de reglene som gjelder for regnskapsvirksomhet, herunder lovkrav som stilles til selskapets økonomi, svekkes tilliten både til det enkelte regnskapsselskapet og til regnskapsførerbransjen. For å ivareta de samfunnmessige hensynene er det nødvendig å hindre at regnskapsselskap som ikke av eget tiltak sørger for at virksomheten drives i samsvar med lovgivningen og at regnskapsoppdragene utføres slik de skal, kan fortsette.

At Finanstilsynet ivaretar sin tilsynsrolle, er også av sentral betydning for tilliten. Det vil være negativt for oppdragsgiverne og regnskapsføreryrket om regnskapsselskap som grovt og gjentatt har overtrådt sentrale plikter og krav som følger av lov eller forskrifter, fortsatt skal inneha offentlig godkjenning.

Finanstilsynets konklusjon

Finanstilsynet mener at det er nødvendig og forholdsmessig å fatte vedtak om tilbakekall av selskapets godkjenning som regnskapsførerselskap, og at et slikt vedtak skal fattes.

5. Vedtak

Finanstilsynet har i dag fattet følgende vedtak:

Med hjemmel i regnskapsførerloven § 6-2 første ledd bokstav a, jf. § 2-2 første ledd bokstav b, og § 6-2 første ledd bokstav b tilbakekalles [redacted] sin godkjenning som regnskapsselskap.

Vedtaket settes i kraft **31. mars 2023**.

Konsekvensen av vedtaket vil være at selskapet ikke lenger har anledning til å påta seg regnskapsføring for andre i næring.

Dette vedtaket kan påklages innen tre uker etter at vedtaket er mottatt. Klage sendes Finanstilsynet. Klageinstans er Klagenemnden for revisor-, regnskapsfører- og inkassosaker. Forvaltningsloven §§ 18 og 19 om partenes adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter, gjelder. Det kan søkes om utsatt iverksetting av vedtaket, jf. forvaltningsloven § 42.

For Finanstilsynet

Anders Hole
seksjonssjef

Wenche Falch-Hennum
tilsynsrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.